

VIII kadencja



KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

- **KOMISJI MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH
I ETNICZNYCH
(NR 54)
z dnia 8 listopada 2017 r.**

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Mniejszości Narodowych i Etnicznych (nr 54)

8 listopada 2017 r.

Komisja Mniejszości Narodowych i Etnicznych, obradująca pod przewodnictwem poseł **Danuty Pietraszewskiej (PO)**, przewodniczącej Komisji, rozpatrzyła:

– informację Ministra Edukacji Narodowej na temat egzaminu maturalnego z języków mniejszości narodowych, mniejszości etnicznych i języka regionalnego – rok szkolny 2016/2017.

W posiedzeniu udział wzięli: **Maciej Kopeć** podsekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej wraz ze współpracownikami, **Teresa Karczmarek** zastępca dyrektora Departamentu Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, **Anna Wotlińska** naczelnik Wydziału Edukacji Kulturalnej w Departamencie Szkolnictwa Artystycznego i Edukacji Kulturalnej Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz dr hab. **Lech Nijkowski** stały doradca Komisji.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Andrzej Kniaziowski** i **Beata Machul-Telus** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO):

Dzień dobry państwu. Witam serdecznie na posiedzeniu naszej Komisji. Zapytam tylko, czy mamy kworum i możemy rozpocząć, tak? Tak. Dziękuję.

Przedmiotem posiedzenia jest rozpatrzenie informacji Ministra Edukacji Narodowej na temat egzaminu maturalnego z języków mniejszości narodowych i mniejszości etnicznych oraz języka regionalnego za rok szkolny 2016/2017.

Bardzo serdecznie witam naszych gości. Witam podsekretarza stanu pana Macieja Kopcia. Serdecznie witam, panie ministrze. Witam panią Teresę Karczmarek zastępcę dyrektora Departamentu Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych, a także panią Małgorzatę Krasuską radcę ministra w Wydziale Organizacji Kształcenia Ogólnego Departamentu Kształcenia Ogólnego. Serdecznie witam panią Urszulę Witkowską naczelnika w Departamencie Kształcenia Ogólnego w Ministerstwie Edukacji Narodowej i panią Annę Wotlińską naczelnika w Departamencie Szkolnictwa Artystycznego i Edukacji Kulturalnej. Pozostałych gości, oczywiście, najserdeczniej witam, jak też koleżanki i kolegów posłów, członków naszej Komisji.

Wobec tego może od razu przystąpimy do realizacji naszego punktu. Poproszę pana ministra o informację, którą będziemy rozpatrywać. Bardzo proszę, panie ministrze.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej Maciej Kopeć:

Pani przewodnicząca, panie i panowie posłowie, zacznę tylko od przypomnienia tego, co oczywiście wszyscy wiemy, niemniej jednak warto zawsze to powtórzyć. Szkoła organizuje nauczanie języka mniejszości narodowej, mniejszości etnicznej i języka regionalnego na pisemny wniosek rodziców.

W roku szkolnym 2016/2017 z możliwości nauki języka mniejszości korzystało 81 302 uczniów. W szkołach ponadgimnazjalnych było to 1231 uczniów i 701 uczniów w technikumach.

Pewnie też warto popatrzeć na to, jak to wyglądało z punktu widzenia poszczególnych mniejszości. Języka białoruskiego uczyło się 466 uczniów, kaszubskiego – 359 w liceach i 564 w technikumach, języka litewskiego – 72 uczniów, języka łemkowskiego – 10 uczniów w dwóch liceach, językach niemieckiego – 120 uczniów w technikumach, języka ukraińskiego – 324 uczniów. Tak wyglądała ta statystyka.

Natomiast co do samego egzaminu maturalnego, jak wiemy, egzamin maturalny składa się z dwóch części, czyli części obowiązkowej i części dodatkowej. Jeżeli chodzi o część obowiązkową, to jest on zdawany z języka polskiego, języka obcego nowożytnego, matematyki i języka mniejszości narodowej dla absolwentów szkół i oddziałów z nauczaniem języka danej mniejszości narodowej. Natomiast część dodatkowa może być zdawana z sześciu wybranych przedmiotów. Może być też zdawana z języka mniejszości, przy czym ten egzamin zdawany jest na poziomie rozszerzonym. W przypadku przedmiotu obowiązkowego należy uzyskać 30% możliwych punktów, żeby egzamin zdać, natomiast tego nie ma w przypadku przedmiotu dodatkowego.

Natomiast absolwent szkoły lub oddziału danej mniejszości narodowej nie może wybrać języka tej mniejszości na egzaminie maturalnym z języka obcego nowożytnego jako przedmiotu obowiązkowego. Absolwent szkoły lub oddziału z językiem nauczania mniejszości narodowej czy mniejszości etnicznej lub językiem regionalnym, w których zajęcia są prowadzone w tym języku, lub absolwent oddziału dwujęzycznego, w którym język mniejszości narodowej czy mniejszości etnicznej lub język regionalny jest drugim językiem nauczania, może zdawać na egzaminie maturalnym przedmioty w danym języku, tak? Czyli oprócz zdawania samego języka można przystąpić do egzaminu także w języku mniejszości.

Jeżeli chodzi o sam przebieg, to egzamin składa się z części ustnej i z części pisemnej. Ustna składa się z dwóch części, czyli tam, gdzie uczeń odpowiada sam i tam, gdzie wchodzi w dialog, gdzie po prostu mówi. Jeżeli chodzi o zestaw egzaminacyjny, dotyczy on tekstu kultury, który jest tam dołączony. Ta część trwa 5 minut. Jeżeli chodzi o część pisemną, to arkusz egzaminacyjny składa się z zadań, które sprawdzają umiejętności wykonywania na tekście literackim operacji potwierdzających jego rozumienie. W tym egzaminie można uzyskać 50 punktów – 13 za test i 37 za wypracowanie. Egzamin trwa 170 minut.

To, co najistotniejsze. Patrząc na tabelę nr 1, widzimy wyniki egzaminu maturalnego, czyli, inaczej mówiąc, tam, gdzie języki były zdawane w tej części jako przedmiot obowiązkowy. Widzimy, że uczniowie przystąpili do tego egzaminu w trzech językach, czyli białoruskim, litewskim i ukraińskim. Liczba zdających, jeżeli chodzi o język białoruski, wynosiła 167, litewski – 19, ukraiński – 84. Tak jak widzimy, wszyscy uczniowie ten egzamin zdali, zresztą też z wysokim wynikiem, czyli znacznie wyżej niż te obowiązkowe 30%, a więc 74%, 76% i 76%.

Jeżeli popatrzymy dalej, to oczywiście możemy porównywać to w poszczególnych latach. Te wyniki uzyskiwane przez uczniów są porównywalne. Widzimy, że zawsze był to 100-procentowy odsetek sukcesów, czyli wszyscy uczniowie zdawali ten egzamin. Oczywiście zmienia się liczba zdających. Natomiast jeżeli chodzi o skuteczność dydaktyczną, to ona się nie zmienia.

Mamy egzamin, w którym uczeń może przystąpić do egzaminu z przedmiotów dodatkowych. Pewnie warto zwrócić uwagę na język białoruski, gdzie mamy 15 zdających, którzy byli laureatami Olimpiady Języka Białoruskiego w Polsce. Inaczej mówiąc, uzyskali, rzecz jasna, 100-procentowy średni wynik. Natomiast język litewski zdawało 17 osób, ukraiński – 27. Tutaj mamy jeszcze dwa języki, w których przystąpiono do zdawania egzaminu z przedmiotów dodatkowych, czyli język kaszubski, gdzie było 18 zdających i język łemkowski – 1 zdający.

Możemy oczywiście to też porównać w tabeli nr 4, jak to się układało latami, czyli popatrzeć, jak te średnie wyniki wyglądały. Jeżeli popatrzymy tak na język białoruski, mamy te same liczby, które są pochodną Olimpiady Języka Białoruskiego w Polsce. Jeżeli chodzi o średnie wyniki z języka litewskiego, one też są porównywalne, podobnie, jak widać, tendencje w ostatnich latach. Warto też powiedzieć, że egzamin także uległ zmianie w roku 2015, stąd jakby nie do końca wyniki wcześniejsze da się przyłożyć do tych, które były wcześniej. Widać także, że pewnie, gdybyśmy z trzech wyników języka kaszubskiego dane wyciągnęli, to ta średnia byłaby zbliżona. Tutaj oczywiście w przypadku jednej osoby o żadnych średnich nie mówimy.

Czyli mamy kwestię języka dodatkowego i jeszcze, tak jak mówiliśmy na wstępie, uczeń może przystąpić do egzaminu w języku mniejszości. W roku 2016/2017 widzimy,

że... To jest oczywiście przedmiot dodatkowy, czyli zdawany automatycznie na poziomie rozszerzonym, tak? Tak jak widzimy, niezależnie od tego, czy jedna osoba, czy dwie, mamy po jednej osobie zdającej biologię i matematykę, a więc taka możliwość też była wykorzystana w przypadku egzaminu maturalnego zdawanego w języku mniejszości, a nie tylko z języka danej mniejszości. Był to egzamin zdawany w języku litewskim z tych dwóch przedmiotów.

Jeżeli chodzi o krótkie podsumowanie, to ci, którzy decydują się na przystąpienie do egzaminu maturalnego, prezentują wysoki poziom. Tak jak powiedziałem, to widać. Dla białoruskiego, przynajmniej jeżeli chodzi o przedmiot dodatkowy, czyli ten rozszerzony, są to laureaci lub finaliści Olimpiady Języka Białoruskiego w Polsce, czyli nie tylko ze 100-procentową skutecznością, ale też i takim wynikiem. Natomiast w przypadku innych języków też widać i 100-procentową skuteczność, i cały czas porównywalny, wysoki wynik, czyli daleko ponad wymagane na poziomie podstawowym 30%.

Co jeszcze można zauważyć? W roku szkolnym 2016/2017, podobnie jak w poprzednich latach, nie przeprowadzono egzaminu z języka niemieckiego jako języka mniejszości narodowej. Inaczej mówiąc, widać zresztą te różnice pomiędzy tymi osobami, które są nauczane, czy uczestniczą w lekcjach języka mniejszości na niższych poziomach edukacyjnych, potem ta liczba spada, natomiast do egzaminu już nie przystępują.

To tyle, jeżeli chodzi o samą informację. Oczywiście gdyby były bardziej szczegółowe pytania, będziemy starali się na nie odpowiedzieć.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO):

Dziękuję bardzo, panie ministrze.

Czy ktoś z państwa jeszcze uzupełniająco chciał zabrać głos? Nie. Wobec tego otwieram dyskusję. Czy państwo posłowie mają do pana ministra albo do pracowników ministerstwa jeszcze jakieś pytania? Tak, panie przewodniczący?

Poseł Ryszard Galla (niez.):

Pani przewodnicząca, szanowni państwo, to nie pytanie do pana ministra czy przedstawicieli ministerstwa, natomiast jakby pewne uzupełnienie co do ostatniej rzeczy, o której pan minister mówił, czyli niezdawania egzaminów maturalnych z języka niemieckiego jako języka mniejszości narodowych i etnicznych. Jak państwo zauważyli, szczególnie ci, którzy byli na posiedzeniu wyjazdowym Komisji w Opolu, to jest temat, który był także poruszany przez środowisko mniejszości niemieckiej, bo tak się składa, że język niemiecki jest także językiem obcym nowożytnym, jakby ujętym w tych językach, które mogą być zdawane jako języki obce na maturze.

W związku z tym próbujemy w jakiś sposób rozmawiać o tym i w Ministerstwie Edukacji Narodowej, ale także i w środowisku mniejszości. Tutaj zwycięża pragmatyzm tych młodych ludzi. Jak pan minister zauważył, w klasie maturalnej albo też może ciut wcześniej te deklaracje odnośnie do nauczania języka niemieckiego jako języka mniejszości są wycofywane. Równolegle są prowadzone zajęcia z nauki języka niemieckiego jako języka obcego. Efekt jest taki, że gros tej młodzieży, która zdaje egzamin maturalny, zdaje ten język niemiecki jako obcy.

Oczywiście zgodzę się z tym, że później ten poziom jest jednak wysoki, bo – jakby nie było – w okresie czy to szkoły podstawowej, czy gimnazjum, czy nawet części szkoły średniej nauczanie języka niemieckiego jako ojczystego jest pewnego rodzaju wzbogaceniem, więc później też jest ten efekt na poziomie egzaminacyjnym. Nie potrafimy tutaj z ministerstwem dojść do porozumienia. Jak dobrze pamiętam, gdzieś chyba były składane takie wnioski, żeby jednak to uznać, prawda? Uznać w sensie takim, żeby to gdzieś tam w statystyce też wykazać, że ta młodzież jednak ten egzamin zdaje. Zresztą widzimy to w praktyce, ilu młodych ludzi po maturze ma bardzo dobrą znajomość języka niemieckiego i kontynuuje także tę edukację na poziomie szkolnictwa wyższego właśnie dwujęzycznie, czyli w języku polskim i w języku niemieckim.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO):

Dziękuję bardzo. Czy jeszcze ktoś z państwa chciał zabrać w tej materii głos? Jeżeli państwo są zadowoleni z tego, co usłyszeli...

Myślę, że najbardziej budująca jest ta jakość nauczania, że tak świetne są wyniki tych, którzy zdają – 100% sukcesów. To świadczy o tym, że uczniowie byli bardzo dobrze przygotowani właśnie ze znajomości tego swojego języka. To cieszy. Oby takich sukcesów było więcej u tych innych uczniów. Z tego też bardzo byśmy się cieszyli.

Jeżeli państwo nie mają uwag i pytań, to zadam tradycyjne pytanie: Czy przyjmujemy informację? Czy nie ma sprzeciwów, aby przyjąć informację ministerstwa dotyczącą egzaminu maturalnego z języków mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego?

Jeżeli nie ma pytań i sprzeciwów, informację przyjmujemy. Dziękuję bardzo.

Dziękuję naszym gościom. Dziękuję panu doradcy profesorowi Nijakowskiemu.